

G-cloud v ČR

– varianty a podmínky řešení odvozené ze zahraničních zkušeností

Jiří Voříšek

ČSSI

Vysoká škola ekonomická v Praze

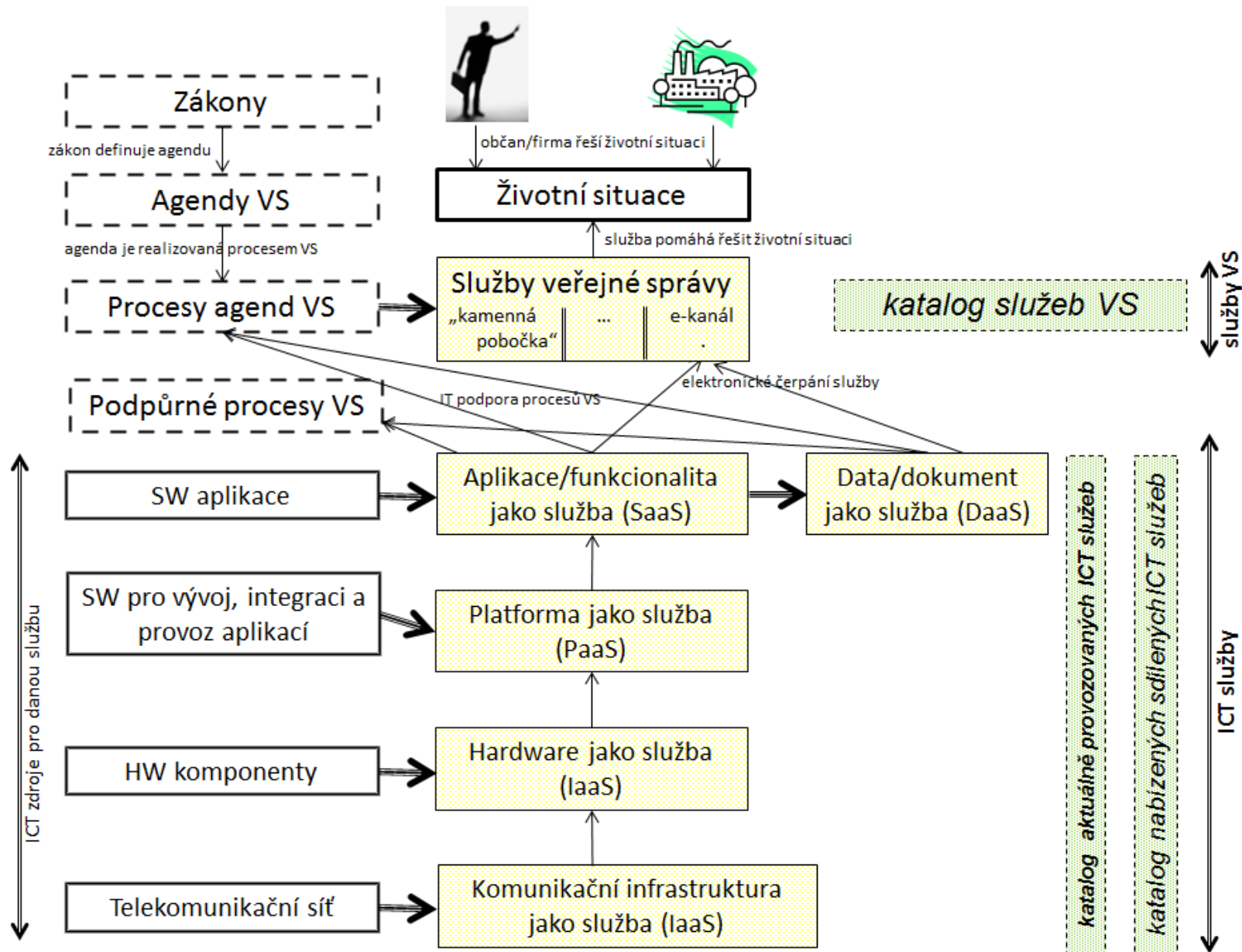
vorisek@vse.cz

<http://nb.vse.cz/~vorisek/>

Řízení IS VS – klíčové pojmy

(vrstvená architektura služeb VS, katalogy)

Řízení IS VS – klíčové pojmy

(vrstvená architektura služeb VS, katalogy)

Government Cloud (G-cloud) jsou sdílené ICT služby nabízené a provozované buď modelem *vládního cloudu* nebo modelem *komerčního cloudu* (popis viz dále). Oba modely mají své katalogy nabízených služeb a související e-shop.

Na co navazujeme

V dokumentu „**Návrh opatření zvyšujících efektivnost elektronických služeb veřejné správy a podpůrných ICT služeb**“, který je připraven k projednání ve vládě ČR, jsou jedněmi z navrhovaných opatření:

Od nekoordinovaného řízení ICT státu ke koordinovanému, postavenému na jednotné architektuře a jednotných pravidlech:

- ***003 Pověřit OHA vybudováním Národní architektury, tj. architektury služeb VS a navazujících ICT služeb na principech Enterprise architektury***
- ***005 Pověřit OHA vypracováním strategie sourcingu ICT služeb (které ICT služby bude VS zajišťovat sama a které je naopak v daném období vhodné outsourcovat na externí dodavatele)***

Na co navazujeme

Od izolovaných výpočetních systémů ke sdíleným ICT službám:

- ***O21 Optimalizovat aktuálně provozované ICT služby s využitím Katalogu provozovaných ICT služeb veřejné správy***
- ***O22 Nákup nových ICT služeb směřovat na sdílené služby s využitím Katalogu sdílitelných certifikovaných ICT služeb***
- ***O23 Vybudovat síť Národních a regionálních datových center propojených bezpečnou datovou komunikační infrastrukturou, která budou poskytovat sdílené ICT služby orgánům veřejné moci formou vládního cloudu***
- ***O24 Legislativně zakotvit způsob financování sdílených ICT služeb od jejich implementace až po udržitelnost provozu a nezbytný rozvoj***

Pro realizaci těchto opatření je třeba v ČR vyřešit následující otázky:

Poznámka: jako možná řešení jsou uváděny
příklady z Dánka (G-cloud od 2011),
Velké Británie (2012)
a Slovenska (právě vzniká).
Na zabezpečení provozu katalogů
v Dánsku pracuje 81 zaměstnanců,
ve VB 200 zaměstnanců!!!

Otázky

- Co je cílem sdílených ICT služeb a Government Cloudu (G-cloudu) v ČR?
- Na jaké služby se má sdílení ICT služeb a G-cloud zaměřit (IaaS, PaaS, SaaS, DaaS, zálohování a obnova, konzultační služby ...)?
- Budou formou G-cloudu nabízeny služby jen státních poskytovatelů (vládní cloud) nebo/a soukromých poskytovatelů (komerční cloud)?
- Jaké budou použité principy a procedury G-cloudu v ČR (např. cloud first/only, poptávka, nabídka, certifikace nabídnuté služby, nákup, omezená doba platnosti smlouvy např. na 2 roky,...)?
- Jaké právní otázky bude nutné vyřešit před spuštěním G-cloudu (vazba na nový zákon o veřejných zakázkách a legislativu EU)?
- Jaká má být role Odboru hlavního architekta (OHA), Odštěpného závodu ICT služby České pošty (OZ ČP) a SPCSS (Státní pokladna Centrum sdílených služeb) při realizaci sdílených služeb?
- Kdo bude investor a z jakých zdrojů?
- Jak bude financován provoz?
- Jak má být realizován katalog nabízených sdílitelných služeb (jaké informace má poskytovat a pro jaká rozhodnutí má sloužit)?
- Bylo by prospěšné vybudovat celostátní katalog aktuálně poskytovaných (provozovaných) ICT služeb (až po úroveň obcí)?
- Jak má být realizace sdílených služeb a G-cloudu fázována?

Co je cílem sdílených ICT služeb a Government Cloudu (G-cloudu) v ČR?

Eliminace nedostatků:

- **N03 - neexistuje centrální orgán s pravomocemi standardizace a řízení rozvoje ICT ve veřejné správě. Aplikuje se resortní přístup k řízení rozvoje ICT, který přináší nejednotnost a duplicitu**
- **N04 - nerozlišuje se zodpovědnost OVM za jím zpracovávaná data a funkcionalitu aplikací (věcná kompetence) od zodpovědnosti za výběr a provoz aplikace a provozní infrastruktury, kterými se data zpracovávají (technologická kompetence)**
- **N05 - neexistují jednotná pravidla pro schvalování investičních záměrů a pravidla nákupu produktů a služeb v oblasti ICT**

Co je cílem sdílených ICT služeb a Government Cloudu (G-cloudu) v ČR?

Stát	Dánsko	Slovensko	Velká Británie
Investiční náklady	[není známo]	6,89 mld. Kč	[není známo]
Úspory oproti standardnímu řešení			
- Plánované	15-32 %	15-20 %	50 %
- Realizované	39 %	[není]	50 %
Náklady			
- Provozní 2012/2013	1070 mil. Kč*	[není]	20,5 mil. Kč
- Provozní 2013/2014	530 mil. Kč*	[není]	35,4 mil. Kč
- Provozní 2014/2015	[není známo]	[není]	80,7 mil. Kč
Tržby			
Tržby 2014	[není známo]	[není]	10,25 mld. Kč
Tržby 2013	[není známo]	[není]	3,10 mld. Kč
Statistiky provozu	Ne	[plánují se]	Ano
Celkový objem tržeb za dobu provozu	7,32 mld. Kč	[není]	13,9 mld. Kč
Podíl SME na realizovaných tržbách	[nezveřejňuje se]		48 %

Co je cílem sdílených ICT služeb a Government Cloudu (G-cloudu) v ČR?

Odhad potenciálních úspor v ČR:

- Roční investice a běžné výdaje do ICT v mld. Kč – průměr za r. 2010-2014 (viz Monitor SP)

Investice	Stát	Obce
Investice do SW	5,6	1
Investice do HW	2,5	0,7
Běžné výdaje		
zpracování dat	5,4	0,5
SW	0,7	0,2
duševní vlastnictví	0,1	0,02
Celkem	14,3	2,4

- Půjde-li ČR podobnou cestou jako Dánsko a Velká Británie, pak roční potenciální úspory ČR jsou **v případě státu cca 4,3 mld. Kč a v případě obcí 0,7 mld. Kč.**

Jaké typy ICT služeb budou přes G-cloud nabízeny ?

- VB a Dánsko: IaaS, PaaS, SaaS, specializované služby
- Slovensko: začínají IaaS a PaaS,
- ČR: dtto VB a Dánsko, fázování?

Budou formou G-cloudu nabízeny služby státních poskytovatelů (vládní cloud) nebo/a soukromých poskytovatelů (komerční cloud)?

- VB: kombinace (1200 dodavatelů)
- Dánsko: kombinace (34 dodavatelů)
- Slovensko: zatím jen vládní cloud
- ČR: kombinace? fázování?
 - + rychlejší dosažení cílového stavu
 - + konkurence stlačí ceny
 - obtížnější řízení
 - větší rizika

Které instituce VS se mohou stát zákazníky G-cloudu (ministerstva a jimi řízené instituce, kraje, obce)?

- Dánsko: Instituce a organizace vlastněné vládou, pod kontrolou vlády, nebo takové, kde je provoz realizován minimálně na 50 % z veřejných prostředků
- VB: Vyjmenované orgány, státní složky a organizace (až po úroveň obcí)
- Slovensko: Veřejný sektor (zatím jen IaaS a PaaS služby)
- ČR (státní instituce, kraje, obce?), fázování?
 - + na krajích a obcích více duplicit než ve státních institucích
 - obtížnější řízení

Jaká datová centra státu do projektu G-cloud zapojit?

- Dánsko: do r. 2012 centralizovány do jednoho vládního centra (vládní cloud) výpočetní a lidské zdroje 7 ministerstev
- Slovensko: 2 datová státní centra (MV a MF) – zatím jen vládní cloud
- ČR: SPCSS, CSS ČP, CSS krajů?

Jaké katalogy služeb mají být realizovány?

Stát dosud nemá přehled o všech aktuálně provozovaných ICT službách. To znemožňuje kvalifikované analýzy nedostatků a příležitostí.

- **katalog aktuálně provozovaných ICT služeb.** Řeší otázky např.:
 - jaké jsou duplicity v provozovaných službách
 - jaké jsou celkové náklady ČR na ICT služby (dle služeb, dle institucí, dle poskytovatelů,...)
 - jaké jsou cenové rozdíly téže služby u různých institucí
 - jaké služby užívá daná instituce
 - kdo je provozovatelem těchto služeb
 - jaké jsou investiční a provozní náklady služby
 - benchmarking obdobných služeb u různých institucí
 - kdo jsou zákazníci dané služby od daného poskytovatele
 - kolik má daná služba daného poskytovatele uživatelů

...Prospěšnost takového katalogu – viz průzkum nákladů ERP, HR, SS a e-mail

Jaké katalogy služeb mají být realizovány?

- **katalog aktuálně nabízených a certifikovaných služeb přes vládní nebo komerční G-cloud**
 - uvádí z jakých služeb může/musí instituce VS v dané době vybírat, chce-li nakoupit sdílenou ICT službu
 - instituce již nemusí dělat VZ !!

Stát	Dánsko	Slovensko	Velká Británie
Počet kategorií služeb	5	4	4
Počet služeb	1 035	7	13 000
Objednání online přes katalog	Ano	[není]	Ano
Místo vyhlášení tendru	SKI Portál	[není]	CCS agreements
Vyhlášení EU tendru	ted.europa.eu	[není]	ted.europa.eu
Systém pro tendr	ETHICS	[není]	eSourcing Portal
Max. délka kontraktu na dodávku služby	3 + 3x1 rok	[není]	2 roky
Vyhledávání služeb	Ano	[není]	Ano
Filtrování ve vyhledávání	Ano	[není]	Ano
Filtrování podle kategorie	Ano	[není]	Ano
Filtrování podle dodavatele	Ano	-	Ne
Počet hledisek ve filtru	5	-	7
Počet parametrů služby	26	13	35

Procesy poptávky, nabídky, certifikace a nákupu služeb

- odlišné pro vládní cloud a komerční cloud VS
- privátní cloud VS
 - vláda svým rozhodnutím určí, které služby musí/mohou být sdílitelné
 - financuje se z rozpočtu poskytovatele
- komerční cloud VS
 - jak bude vznikat poptávka na službu, která má být přes portál nabízena, a v jaké periodě se bude opakovat? (VB: G-cloud tendr časově omezený – viz rámcová smlouva dále, nyní verze 6)
 - budou nabídky omezeny závaznou architekturou ICT služeb? (VB: ne, ČR: ano!?)
 - jak budou návrhy služeb nabízeny? (VB: vyplněním standardních formulářů na portálu, ČR dtto)
 - jak a kým budou návrhy služeb vyhodnocovány/certifikovány? (VB: Cabinet Office, ČR: OHA nebo spec. útvar?)
 - kolik služeb stejného typu bude přes portál nabízeno? (VB: mnoho desítek, ČR: když se nebude jednat o povinnou státní ICT službu, pak více?)

Nákup služby přes G-cloud

- odlišné pro vládní cloud a komerční cloud VS
- jak bude vypadat proces nákupu služby přes G-cloud? (ve VB průměrná doba od záměru do nasazení služby je 60 dní!!!)
- bude uplatňován princip:
 - cloud-first - tj. je-li požadovaná služba nabízena přes G-cloud, je možné podobnou službu mimo G-cloud pořídit pouze tehdy, když dodavatel nabízí lepší podmínky (VB)
Dánsko: Všechny orgány veřejné moci v současné době mají za povinnost používat taková řešení, aby se zabránilo rozvoji paralelních systémů a naopak se podpořilo opětovné použití příslušných dat.
 - cloud-only - tj. při výběru je nutné vybrat jen službu z nabídkového katalogu (Slovensko)

- na jakou dobu (minimum, maximum) se kontrakty mohou uzavírat?

Které zákony bude muset G-cloud ČR zejména respektovat? Bude nutná/vhodná některých zákonů, aby bylo možné G-cloud realizovat efektivně?

- Zákon o veřejných zakázkách – nové znění
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy
- Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti)

Kdo bude platit za užití služby ?

- Dánsko a VB u komerčního cloudu: zákazník
- Slovensko: stát z grantu EU
- ČR (odlišné pro vládní a komerční cloud VS)

Děkuji za pozornost